

Landbouw&Techniek 19

- Langere campagne verhoogt de aandacht voor het afdekken van bietenhoppen
- Stabilisatie van energie- en eiwitvoedsel in rundveevoeder verwacht
- Hoe kan je de bioveiligheid op je varkens- of pluimveebedrijf verhogen?
- Focus op de land- en tuinbouw in Canada

PLUIMVEEVOEDER EDITIE (JULI EN AUG) • 10 • 148 PAGES • 11 400 FOTOGRAFIEERders

Deze week in Landbouw&Techniek

- De laatste suikerbieten worden meestal rond half november gerooid, maar de campagne duurt nog tot midden januari. Het is dus belangrijk om bietenhoppen correct af te dekken tegen vorst. Het KBIVB hield hierover een voordracht.
- Het Charolaisbedrijf van de familie Croiseau in het Franse Le Grand Lucé bewerkt 320 hectare en telt 185 kalvingen per jaar. We brengen een reportage.
- Het gebruik van antibiotica in de varkenshouderij is al jaren een heet hangijzer. In Denemarken werkt de overheid met een gelekaartsysteem dat varkenshouders motiveert om het antibioticumgebruik op hun bedrijf te verminderen.
- Je krijgt een nieuwe aflevering in de reeks 'Krachtvoerders produceren tegen minimale kostprijs'.
- Claas stelde onlangs de Axion 900-reeks voor. Deze grootvermogentractoren vallen op door hun constructie, transmissie, goede rij-eigenschappen op de weg en bedieningscomfort.
- We bezochten drie nieuwe melkveestallen die de firma vanpeteghem bouwde. Het gaat om projecten voor 120 tot 200 koeien.
- De 'Oogst'-rubriek, met de varia uit het bedrijfsleven en economisch en wetenschappelijk nieuws.
- Met enkele eenvoudige ingrepen kan je op een varkens- of pluimveebedrijf de externe en interne bioveiligheid verhogen.
- Werktuigenfabrikant Lemken wint tijdens Agri-technica in Hannover maar liefst drie zilveren medailles. Onder meer het antislipsysteem op bodemwalsen en rollen, dat inspeelt op de gewichtsverdeling, wordt gelauwerd.
- We brengen een bezoek aan de demonstratiedagen van zaadveredelaars Bejo Zaden, Nickerson-Zwaan, Clause en Vilmorin in Nederland. We konden er kennismaken met hun nieuwe programma vollegrondsgroenten.
- Massey Ferguson wil zijn aandeel op de Europese maaidorsermarkt vergroten en pakt uit met drie vernieuwde reeksen. Er is ook aandacht voor de nieuwe pers 2170 XD.
- Overstappen van de gangbare naar de biologische melkveehouderij biedt zeker kansen en kan een oplossing zijn voor bedrijven die niet meewillen in de wedloop naar meer expansie maar toch een hoger inkomen willen realiseren.

Landbouw&Techniek ► Focus op land- en tuinbouw in Canada *Canada is na Rusland het grootste land ter wereld. Het is bekend voor zijn landbouw. Het is een jong land, met een relatief jonge landbouwsector, die sterk verschilt van provincie tot provincie. In de 'Focus op' trekken we naar drie Canadese provincies.*

Canadees landbouwbeleid laat keuze aan de sector

Foto's: Jacques Van Outryve

Richard Doyle van de Dairy Farmers of Canada: "De drie pijlers zijn evenwaardig. Wordt er eentje onderuit gehaald, dan is het gedaan met dit quotasysteem."

BUITENLAND

■ Jacques Van Outryve

Canada is het op één na grootste land ter wereld. Voor buitenstaanders lijkt het land voor zijn landbouw te twijfelen tussen productiebeperking (*supply management*) en de vrije markt. Sectoren en provincies maken hierover zelf belangrijke keuzes, maar de federale overheid moet die keuze internationaal afdekken. Voor *Landbouw&Techniek* legden we ons oor te luisteren bij zeer uiteenlopende sectoren in meerdere provincies. Deze en volgende week in *Boer&Tuinder* bekijken we de politieke achtergrond van de reportages.

Canada telt 220.000 landbouwbedrijven op 67,5 miljoen hectare. Dat is gemiddeld 300 ha per bedrijf. Meteen is duidelijk dat de Canadese landbouw de Europese landbouw niet is. Canada wordt bovendien steeds vergeleken met de Verenigde Staten van Amerika (VS). De VS is kleiner in omvang, maar de grote broer inzake landbouw en afzetmarkt. De Canadese landbouw en voedselproductie zijn hoe dan ook onlosmakelijk verbonden met de VS. De Canadese voedselinvoer komt voor 70% uit de VS, de Canadese voedseluitvoer gaat voor 50% naar de VS. Conflicten met de VS zijn is dan ook problematisch. Denk aan de BSE-crisis, de economische crisis en veranderingen van wisselkoersen, verplichte labelling, erkenning van fytoproducten. Geen wonder dat Canada zijn genetisch gemodificeerde varken dat minder fosfor uitstoot slechts wil commercialiseren wanneer het ook door de VS-autoriteiten wordt goedgekeurd. Bij die verhalen lijkt Europa ver weg. En toch hoopt Canada op de CETA – de vrijhandelszone tussen Canada en de EU waarvan, bij het uitblijven van een algeheel WTO-akkoord, nu werk wordt gemaakt.

Vrijheid en samenwerking

Tweede derde van de 34 miljoen Canadezen woont op slechts een honderdtal kilometer van de VS-grens. Canada is nochtans een onmetelijk groot land. De landbouwers zijn wel dieper in het land getrokken. *Jack Wilkinson*, gewezen voorzitter van de Canadian Federation of Agriculture, typeert de Canadese landbouwers als volgt: "Om in het ruige klimaat en de ruimte te overwinnen, waren vrijheid van ondernemen en samenwerking nodig." Ruimte en vrij ondernemerschap lokken ook vandaag nog Europese maar ook steeds meer Aziatische boeren naar Canada. De samenwerking mondde uit in zeer sterke landbouwlobby's per sector en dus ook een landbouwbeleid dat per sector sterk kan verschillen.

In feite onderscheiden we drie groepen van sectoren. Sectoren met *supply management* of productiebeheersing (lees: productiebeperking) met melk als voornaamste sector, producten met een handelsmonopolie zoals de granen, en productie op de vrije markt met een hele reeks van programma's van prijs- of inkomensverzekering.

Productiebeheersing in de zuivelsector

Enkele belangrijke Canadese landbouwsectoren vallen onder *supply management* of maatregelen van productiebeheersing. Dat zijn de melksector en de pluimveesector – vleeskippen zowel als legkippen en kalkoenen. Een tiental jaar geleden waren er meer sectoren die hun productie beperkten om de prijzen lonend te houden, zelfs de champignonsector. Toen steeds meer producenten hun product buiten het systeem om verkochten, besloot de sector zelf er een einde aan te maken.

"Uiteindelijk bepaalt de sector of hij al dan niet aan *supply management* doet", zo vernemen we in politieke land-

bouwkringen. “Dat geldt dan voor iedereen van de sector, zo niet werkt het systeem niet.” En ook de overheid moet meedoen, want productiebeheersing is slechts mogelijk wanneer niet alleen de eigen productie maar ook de invoer van het product strikt onder controle wordt gehouden.

Dat brengt ons meteen bij de poten van de driepikkel of het melkstoeltje: de drie onafscheidelijke en evenwaardige pijlers van het melkquotasysteem. Het idee van een melkquotaregeling is er in Canada vooral gekomen na het verlies van de Britse markt, als gevolg van de toetreding van Groot-Brittannië tot de Europese Unie. De regeling heeft meerdere vormen aangenomen, maar de drie pijlers zijn dezelfde gebleven, met name productiebeheersing of -beperking onder de vorm van productiequota, strikte controle en een voorspelbaar karakter van de invoer, en een faire prijs voor de melkproducten. *Richard Doyle*, algemeen directeur van Dairy Farmers of Canada, laat niet na te herhalen dat deze drie pijlers evenwaardig zijn.

Drie pijlers

Onder de eerste pijler verstaan we dat de melkwaliteit wordt vastgelegd en geldt voor het hele grondgebied, dat er dagelijkse productiequota toegekend worden, dat er regionale pooling van de melk – en dus van de prijs – plaatsvindt, aanvankelijk per provincie, momenteel voor de oostelijke en de westelijke provincies. “Het is de bedoeling om te streven naar een nationale pooling, zodat iedereen dezelfde melkprijs krijgt,” zegt Doyle. Momenteel ligt de melkprijs in de westelijke provincies iets hoger dan in de oostelijke provincies, omdat de afzet van verse melk tegenover verwerkte zuivelproducten er hoger ligt.

De tweede pijler is controle op de invoer. Canada heeft een invoercontingent van 5% van het verbruik. Daarboven bedraagt de invoerheffing 200%. Dit invoerquotum is vastgelegd en dus goedgekeurd in de WTO. Het komt bij de huidige WTO-onderhandelingen wel onder druk te staan, maar ook bij een CETA-akkoord zal Europa meer toegang eisen op de Canadese markt. Canada kan vandaag perfect voorspellen hoeveel zuivelproducten er maximaal ingevoerd zullen worden. Is er in Canada melk te kort, dan kan men beslissen om meer zuivelproducten binnen te laten.

De derde pijler is de faire prijs aan de producent. Dit wordt bepaald door de kostenstructuur voor het produceren van melk, rekening houdend met de koopkracht. Bij de onderhandelingen over deze melkprijs tussen producenten en verwerkers treedt de overheid op als scheidsrechter. De melkprijs bedraagt 74 dollarcent/liter (54 eurocent) en wordt telkens aangepast wanneer kostendrempels worden overschreden. *Martin Van Diemen* heeft het in de reportage in *Landbouw&Techniek* over 77 eurocent, rekening houdend met de inhoud van zijn melk.

De toepassing van de dagquota verloopt soepel, maar verschilt enigszins tussen de westelijke en oostelijke pro-

vincies die de mekleveringen poolen. Kort samengevat mag je – over een periode van veertig dagen – tien dagen te veel en dertig dagen te weinig leveren. Liters boven quotum worden niet betaald, wel worden heffingen en transportkosten verrekend. Voor liters onder quotum krijg je credits. Het geld dat verwerkers van melk boven quotum verdienen, komt alle producenten ten goede.

Dagquota zijn verhandelbaar. Je kan ze kopen of leasen. In de oostelijke provincies werd de quotumprijs geplafonneerd op 25.000 Canadese dollar (CAD) per kg botervet per dag. Dat is de productie van een koe (1 CAD = 0,72 euro). In de westelijke provincies speelt de vrije markt en is er sprake van 30.000 CAD of meer ... Voor nieuwe producenten (lees: jongeren) die van nul willen starten, bestaan er beperkte instaprogramma's. Die verschillen van provincie tot provincie (zie *Landbouw&Techniek*).

Canada verdedigt zijn systeem

Hans Gorter is melkveehouder in Manitoba en voorzitter van het promotiecomité van de *Dairy Farmers of Canada* (DFC). Zijn comité is verantwoordelijk voor de besteding van 60 miljoen CAD (43 miljoen euro) promotieheffingen, die geïnd worden op de geproduceerde melk. De promotie geldt enkel voor het binnenland, want Canadese melk wordt niet uitgevoerd. Dat is het principe. De promotie gaat onder de baseline '100% Canadian' (100% Canadees).

DFC gaat er overigens prat op dat haar hele werking amper 75 miljoen CAD kost. In vergelijking met de promotiefondsen is dat niet veel. Beide worden door de melkveehouders zelf gefinancierd. Promotiespots op tv durven de concurrentie, dus ingevoerde zuivelproducten, zwaar aanvallen door te verwijzen naar het gebruik van hormonen (BST) en antibiotica. BST is in Canada verboden. Door promotie van zuivelproducten wil DFC de binnenlandse markt van zuivelproducten optrekken, want dan kan ook het quotum stijgen. Het verbruik stijgt jaarlijks gemiddeld met 1%. Maar DFC wil ook de vele inwijkelingen uit Azië leren melk en zuivelproducten consumeren.

Melkveehouder *Martin Van Diemen* uit Alberta herhaalt: “Canadese melkveehouders kunnen Canada van voldoende melk voorzien, zonder dat dit de Canadese overheid geld hoeft te kosten. Geen subsidies! *Supply management* geeft producenten een stabiel inkomen. Dat is belangrijk voor de investeringen. Ook banken hebben meer vertrouwen in sectoren met *supply management*. Je ziet trouwens dat deze sectoren ook meer jongeren aantrekken dan sectoren die hun inkomen uit de vrije markt moeten halen. Bovendien betalen de consumenten niet meer.”

Uit een vergelijkende studie blijkt dat Canadese consumenten in de winkel minder betalen voor hun melk dan in de VS of Nieuw-Zeeland, met name 1,25 CAD/liter of 0,80 euro. Het aandeel dat naar de producent gaat, is bovendien hoger, met name 50% in plaats van 20% in de

VS. Dat laatste is een gevolg van de hogere winkelprijs en de lagere producentenprijs dan in Canada. Niets dan lof voor het Canadese systeem. Uit onderzoek blijkt dat 90% van de Canadese consumenten achter het systeem staat. Bij de producenten is dat 100%. En bij de overheid? Wil die van het systeem af? “Neen,” zegt *Hans Gorter*, “alle partijen – ook de conservatieven – staan achter de quotaregeling. Onder druk van multinationals wil de rest van de wereld dat de wereldmarkt ook voor zuivelproducten vrijgemaakt wordt. Daarom promoten wij ons systeem wereldwijd en we zijn op zoek naar medestanders.”

Hans, zelf een recent in Canada geïmmigreerde Nederlander, voegt eraan toe dat Europese landbouwers slim genoeg zijn om te beseffen dat export naar Canada hun melkprijs niet zal verbeteren. Het zal hen enkel een competitief voordeel geven. En hij dreigt, voor het geval Canada onder druk van buitenaf de quotaregeling zou moeten afschaffen: “Canada mét quotaregeling produceert onder strikte regels melk uitsluitend voor de Canadese markt. Canada zónder quotaregeling beschikt over de capaciteit om megamelkveebedrijven op te zetten, die in geen tijd de rest van de wereld uit de markt zullen concurreren. Wie heeft daar voordeel bij?”

Volgende week de keuze van andere sectoren.

Zuivel in Canada

Canada telt 13.214 melkveehouders. Die produceren 8,4 miljoen ton melk. Dat is minder dan Nederland. Geen wonder, want het heeft enkel de bedoeling om de 34 miljoen Canadezen van melk te voorzien. Dat is amper het dubbele van de Nederlandse bevolking. Canada telt 1 miljoen koeien. Het gemiddelde aantal koeien per bedrijf is 75. Er zijn meer dan 400 melkverwerkers, waaronder 3 zeer grote. Zij verkopen 65% van alle zuivelproducten op de Canadese markt. Melkveehouders weten niet waar hun melk naartoe gaat. Dat wordt bepaald door de provinciale *Milk Board*.

Martin Van Diemen, melkveehouder in Alberta met vierhonderd koeien, over Nederlands bloed, dat kruipt waar het niet gaan kan: “Het quotasysteem beperkt ons enerzijds, maar biedt ons en ook de bank zekerheid. Vandaar dat we toch kunnen groeien.”

Bank & Verzekering

Creatief met energie

Wij spreken uw taal.

Hoge voederprijzen en een stijgende energiefactuur baren de landbouwsector zorgen de laatste tijd. Maar onze agrarische ondernemers zitten niet stil. We brengen een portret van vier bedrijven die creatieve en innovatieve oplossingen vonden om hun energieverbruik te verminderen.

Lees deze reportages binnenkort in het themanummer rond duurzame energie van Oogst & Opbrengst of op www.oogst-en-opbrengst.be.

Oogst & Opbrengst